

EIROPAS SAVIENĪBA

Reģionu komiteja

2013. GADA ZIŅOJUMS PAR SUBSIDIARITĀTES JAUTĀJUMIEM

- Kopsavilkums -

2013. GADA ZIŅOJUMS PAR SUBSIDIARITĀTES JAUTĀJUMIEM

- Kopsavilkums -

Savā uzrunā par situāciju Eiropas Savienībā 2013. gadā Eiropas Komisijas priekšsēdētājs *Barroso* uzsvēra lietpratīga regulējuma nozīmi un norādīja, ka Eiropas Savienībai “*ir jābūt lielai lielās lietās un mazākai mazākās lietās*”, tādējādi izceļot subsidiaritātes nozīmi un paužot nostādni, ka “*subsidiaritāte nav tehnisks jēdziens. Tā ir demokrātijas pamatprincips. Arvien ciešākai savienībai starp Eiropas iedzīvotājiem ir vajadzīgs, lai lēmumi tiktu pieņemti pēc iespējas atklātāk un pēc iespējas tuvāk iedzīvotājiem.*”¹

RK ir apņēmusies nodrošināt un veicināt reālu subsidiaritātes principa piemērošanu un tiecas kļūt par ES atsaucē avotu subsidiaritātes lietās. Komiteja to ir darījusi visu 2013. gadu, īstnodama pasākumus, kas ietverti tās darba plānā “Subsidiaritāte” un atspoguļoti šajā ceturtnajā gada ziņojumā par subsidiaritātes jautājumiem. Turklāt 2013. gadā RK uzsāka darbu pie līguma ar Eiropas Parlamentu², kurā ietverta arī sadarbība subsidiaritātes principa ievērošanas nodrošināšanā.

2012. gadā RK pārskatīja savu subsidiaritātes uzraudzības stratēģiju, pastiprinādama tās pārvaldību un ieviesdama vispusīgu pieeju uzraudzībai, savukārt 2013. gadā šie jaunie elementi pirmo reizi īstenoti praksē. Galvenais 2013. gada jaunums subsidiaritātes uzraudzībā bija pirmā RK subsidiaritātes darba plāna³ pieņemšana un īstenošana. Darba plānā ietvertas piecas iniciatīvas⁴, kas pēc noteiktiem kritērijiem⁵ atlasītas no Eiropas Komisijas darba programmas un tiks uzraudzītas, īpašu uzmanību pievēršot to atbilstībai subsidiaritātes principam.

---

1 http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-13-684_lv.htm.

2 Eiropas Parlamenta un Reģionu komitejas sadarbības līgums; parakstīts 2014. gada 5. februārī.

3 CdR 2336/2012, pieņemts RK Birojā 2013. gada 30. janvārī.

4 1. ES tiesību aktu un politikas pārskatīšana atkritumu apsaimniekošanas jomā; 2. Ostu pakete (aizstāj sākotnēji izraudzīto “Zilās zonas” iniciatīvu); 3. Mobilitāte pilsētās; 4. E-rēķini publiskā iepirkuma vajadzībām; 5. Vides klimata un enerģētikas novērtēšanas sistēma, lai droši un nekaitīgi varētu veikt netradicionālo oglekļa dioksīda ieguvu.

5 a) iniciatīvai jābūt tieši saistītai ar vietējo un reģionālo pašvaldību politiskajām interesēm;
b) iniciatīvai jābūt saistītai ar vietējo un reģionālo pašvaldību kompetences jomām;
c) iniciatīvai jāpiemīt potenciālai subsidiaritātes dimensijai.

Uzraudzītās iniciatīvas un subsidiaritāte RK atzinumos

- **ES tiesību aktu un politikas pārskatīšana atkritumu apsaimniekošanas jomā.** Par šiem jautājumiem notika konsultācijas ar subsidiaritātes ekspertu grupu (SEG) un subsidiaritātes uzraudzības tīklu (SUT), jo par ES atkritumu jomas tiesību aktu ieviešanu vairumā dalībvalstu atbild vietējās un reģionālās pašvaldībās⁶. Konsultācijās atklājās daži svarīgi, ar subsidiaritāti un proporcionalitāti saistīti aspekti, kas tika atspoguļoti RK atzinumā⁷.
- **Ostu pakete⁸.** Ņemot vērā bažas, ka priekšlikumā, iespējams, nav pietiekami ņemti vērā Eiropas īpašie vietējie un reģionālie apstākļi, reģionālajiem parlamentiem paredzētajā datu bāzē *REGPEX*, paralēli agrīnās brīdināšanas mehānisma astoņu nedēļu periodam, notika apspriešanās ar reģionālajiem parlamentiem un valdībām par subsidiaritātes un proporcionalitātes jautājumiem⁹. Tika secināts, ka subsidiaritātes princips ir ievērots, tomēr ir dažas proporcionalitātes problēmas. RK kopīgi ar *ESPON*¹⁰ organizēja arī darbsemināru par teritoriālās ietekmes novērtējumu, tādējādi RK pirmo reizi iesaistījās teritoriālās ietekmes vērtēšanā ar ātrā pārskata (*Quick Scan*) metodes palīdzību.
- **E-rēķini publiskā iepirkuma vajadzībām¹¹.** Ņemot vērā šīs iniciatīvas iespējamo ietekmi uz vietējā un reģionālā līmeņa izmaksām un administratīvo slogu, paralēli agrīnās brīdināšanas mehānismam *REGPEX* tīklā ar reģionālajiem parlamentiem un valdībām notika apspriešanās par subsidiaritātes un proporcionalitātes jautājumiem¹². Vairums respondentu secināja, ka subsidiaritātes princips ir ievērots, tomēr norādīja uz dažām problēmām, īpaši saistībā ar proporcionalitāti. Sevišķi tika uzsvērts, ka priekšlikumā nav pietiekami ņemta vērā vietējo un reģionālo pašvaldību perspektīva.
- **Mobilitāte pilsētās.** RK piedalījās Eiropas Komisijas veiktajā ietekmes novērtēšanā, iesaistīdamās ietekmes novērtēšanai veltīta darbsemināra sarīkošanā ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām. Darbseminārā eksperti cita starpā secināja, ka ieviest obligātas prasības būtu pārāgri, taču ļoti noderīgi varētu būt kopīgi darbības rādītāji un pilsētu salīdzinošā vērtēšana. Tā kā iniciatīva tika publiskota 2013. gada beigās, tā tiek turpināta 2014. gada subsidiaritātes darba plānā.
- **Netradicionālo ūdeņražu ieguve.** Šī iniciatīva tika pieņemta ar kavēšanos un publiskota tikai 2014. gada janvārī. Tādējādi arī tā ir pārcelta uz 2014. gada subsidiaritātes darba plānu.

---

6 [RK - Ziņojums par konsultācijām atkritumu jomā.](#)

7 CdR 1617/2013.

8 CdR 3610/2013.

9 [RK - Ostu pakete.](#)

10 Eiropas Telpiskās plānošanas un kohēzijas novērošanas tīkls.

11 CdR 5277/2013.

12 [RK - E-rēķini publiskā iepirkuma vajadzībām.](#)

Turklāt neatkarīgi no darba plāna ir notikušas konsultācijas ar SEG par pašiniciatīvas atzinuma sagatavošanu par tematu “Decentralizācija Eiropas Savienībā un vietējo un reģionālo pašvaldību loma ES politikas veidošanā un īstenošanā”¹³.

Tādējādi ar secinājumiem, kas gūti darbsemināros par ostu paketi un mobilitāti pilsētās, kuros galvenā uzmanība tika veltīta ierosināto iniciatīvu teritoriālajai dimensijai, RK ir devusi ieguldījumu konkrētos Eiropas Komisijas veiktos ietekmes novērtējumos. Turklāt 2013. gadā pieņemtais atzinums “Teritoriālās ietekmes novērtēšana”¹⁴ ir palīdzējis pilnveidot teritoriālās ietekmes novērtēšanas stratēģiju, ko uzsāks 2014. gadā. Iesaistoties teritoriālās ietekmes novērtēšanā, RK cenšas dot ieguldījumu iestāžu centienos uzlabot likumdošanas procesu.

2013. gadā pieņemto RK atzinumu subsidiaritātes analīze liecina, ka tikai divos atzinumos paustas šaubas par ES likumdošanas iniciatīvu atbilstību subsidiaritātes un proporcionalitātes principiem. Šie atzinumi ir “Direktīvas par ietekmes uz vidi novērtējumu pārskatīšana”¹⁵ un “Priekšlikums direktīvai par jūras telpisko plānošanu un integrēto piekrastes pārvaldību”¹⁶. Turklāt atzinumā “Regula par oficiālajām kontrolēm”¹⁷ un atzinumā “Tabakas un saistīto izstrādājumu ražošana, noformēšana un pārdošana”¹⁸ RK pauda bažas par deleģēto aktu izmantošanu.

Sestā konference par subsidiaritāti

2013. gada 18. decembrī notika gada svarīgākais subsidiaritātei veltītais pasākums — sestā konference par subsidiaritāti¹⁹, ko kopīgi rīkoja RK un Vācijas Federālā padome (*Bundesrat*). Lai izvērtētu subsidiaritātes principa statusu un ietekmi uz ES likumdošanu laikmetā pēc Lisabonas līguma, konferencē pulcējās prominenti pārstāvji no ES iestādēm, valstu un reģionu parlamentiem, kā arī akadēmiskajām aprindām. Šī reizi divos gados notiekošā sestā starpiestāžu un daudzlīmeņu foruma galvenie secinājumi: pirmkārt, subsidiaritātes princips ir ES tiesību aktu demokrātiskās leģitimitātes kritērijs, kas gādā par to, lai lēmumi tiktu pieņemti vispiemērotākajā līmenī un palīdzētu veidot tādu politiku, kas ir visu ES iedzīvotāju interesēs. Otrkārt, iestāžu sadarbība subsidiaritātes uzraudzībā ir devusi nepārprotamu pievienoto vērtību un būtu jāpastiprina, lai subsidiaritātes princips tiktu piemērots pēc iespējas efektīvāk. Treškārt, subsidiaritāte kā konstruktīvs jēdziens ir ieguvusi vēl lielāku nozīmi līdz ar aizvien plašākajām diskusijām par to, cik tālu jāsniedzas ES rīcībai, un būtu izvirzāma šo debašu centrā.

---

13 CdR 2214/2012, [Konsultācijas ar subsidiaritātes ekspertu grupu par decentralizāciju](#).

14 CdR 29/2013, [RK - Teritoriālās ietekmes novērtēšana](#).

15 CdR 591/2013.

16 CdR 3766/2013.

17 CdR 5295/2013.

18 CdR 2062/2013.

19 [RK - Sestā konference par subsidiaritāti](#).

RK deklarēja savu apņemšanos sekmēt “subsidiaritātes kultūru”, kas cieši saistās ar daudzlīmeņu pārvaldību, jo subsidiaritātes uzraudzība var būt efektīva tikai tad, ja tās pamatā ir reāla visu attiecīgo pārvaldības līmeņu sadarbība.

Citi subsidiaritātes uzraudzības pasākumi

RK ir pilnveidojusi interneta rīku *REGPEX*²⁰, kas paredzēts reģioniem ar likumdošanas pilnvarām un kurā tagad iekļauta interaktīva ar likumdošanas pilnvarām apveltīto reģionu karte un detalizēts katra reģionālā parlamenta apraksts. Tajā atrodama arī standartizēta veidlapa subsidiaritātes analīžu apkopojumam angļu valodā. Lai izvērtētu pieredzi, kas gūta ar agrīnās brīdināšanas sistēmas starpniecību, un popularizētu paraugprakses piemērus, RK ir publicējusi pētījumu “Subsidiaritātes agrīnās brīdināšanas sistēma Lisabonas līgumā — reģionālo parlamentu ar likumdošanas pilnvarām un citu vietējā līmeņa iestāžu loma”²¹. Pētījumā salīdzināts un vērtēts, kā reģionālie parlamenti ar likumdošanas pilnvarām, citas reģionālās asamblejas un attiecīgās ieinteresētās personas pēc Lisabonas līguma iesaistās agrīnās brīdināšanas sistēmā, kā arī aplūkoti sadarbības mehānismi un noteikti paraugprakses piemēri.

Secinājumi

2013. gadā, ieviešot pārskatīto subsidiaritātes uzraudzības stratēģiju, subsidiaritātes uzraudzības darbs Reģionu komitejā tika vēl vairāk konsolidēts. RK, izmantojot pārdomātus uzraudzības instrumentus, apliecināja savu vispusīgo pieeju — uzskatīt subsidiaritātes uzraudzību par uzdevumu, kurš jāveic visā politikas veidošanas ciklā un kura mērķis ir iejaukties, cik agri vien iespējams. Līdz ar savu pirmo subsidiaritātes darba plānu RK ir ieviesusi sistēmisku pieeju ES iniciatīvu uzraudzībai. Politiskā vadība, ko nodrošina Subsidiaritātes koordinācijas grupa, un pieejamie uzraudzības instrumenti, piemēram, subsidiaritātes uzraudzības tīkls, subsidiaritātes ekspertu grupa un *REGPEX*, ir devuši iespēju Reģionu komitejai sekmīgi veikt šo uzdevumu un sagatavoties turpmākai subsidiaritātes uzraudzības iespēju izpētei. Tālab RK analizēs arī citus ar minēto tematu saistītus jautājumus (piemēram, teritoriālās ietekmes novērtēšanu), kas dos labumu vietējām un reģionālajām pašvaldībām un līdz ar to arī visiem ES iedzīvotājiem. Nākamā subsidiaritātes darba plāna mērķis būs stiprināt jau izveidotos modeļus, kas nodrošina sadarbību gan RK iekšienē, gan ar ārējiem partneriem — ES iestādēm, valstu parlamentiem, vietējām un reģionālajām pašvaldībām un apvienībām.

Subsidiaritātes jēga nav tikai lielākā vai mazākā ES līmeņa tiesību aktu daudzumā. Subsidiaritāte nozīmē likumdošanu īstajā līmenī un pēc iespējas tuvāk iedzīvotājiem, un ikvienam ir skaidrs, ka mums ir jāpārvar plaša, kas izveidojusies starp ES un tās iedzīvotājiem.

20

[RK - REGPEX.](#)

21

[Pētījums “Subsidiaritātes agrīnās brīdināšanas sistēma Lisabonas līgumā — reģionālo parlamentu ar likumdošanas pilnvarām un citu vietējā līmeņa iestāžu loma”.](#)

RK ir apņēmības pilna dot ieguldījumu subsidiaritātes kultūras izveidē un turpinās īstenot šo apņemšanos, stiprinot savu subsidiaritātes uzraudzību, pilnveidojot savus uzraudzības instrumentus un padziļinot iestāžu sadarbību.
